

Afet Yönetiminde Toplumsal Cinsiyet Algısı: Türkiye’deki Akademisyenler Üzerine Bir Araştırma*

Ezgi ATALAY¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Mehmet Tanrıkulu Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, ezgiatalay@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7404-4351

Öz: Bu çalışma, Türkiye’deki akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algılarını ve ilişkili olabilecek faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri, 16.04.2025 ve 30.05.2025 tarihleri arasında çalışmaya katılmaya gönüllü olan 309 akademisyenden toplanmıştır. Katılımcıların afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algılarını değerlendirebilmek amacıyla “Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği” nicel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda akademisyenlerin afet yönetiminde cinsiyet rollerine ilişkin algılarının oldukça olumlu olduğu bulunmuştur. Çalışmada cinsiyet ve çocuk sahibi olma değişkenleri ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Kadın cinsiyetine sahip ve çocuk sahibi olmayan akademisyenlerin, erkeklere ve ebeveyn olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada akademisyenlerin evli olma, afet deneyimi yaşama, afet eğitimi alma ve cinsiyet eğitimi alma değişkenleri ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Sonuç olarak, kadın ve çocuğu olmayan akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algıları daha yüksektir. Sonuçlar doğrultusunda, ileride yapılacak araştırmalarda özellikle erkek cinsiyetine sahip olma ve ebeveynliğin afetlerde toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkileri derinlemesine incelenebilir. Bu çalışma afet yönetiminde toplumsal cinsiyete duyarlı politika ve uygulamaların geliştirilmesine katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Toplumsal Cinsiyet, Akademisyen

Jel Kodları: Q54, Y80, Z0

Gender Perception in Disaster Management: A Study on Academicians in Türkiye

Atıf: Atalay, E. (2025). Afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algısı: Türkiye’deki akademisyenler üzerine bir araştırma. *Fiscaeconomia*, 9(Toplumsal Cinsiyet Özel Sayısı), 387-399. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1715850>

Geliş Tarihi: 07.06.2025
Kabul Tarihi: 20.08.2025

Telif Hakkı: © 2025. (CC BY)
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: This study was conducted to determine the gender perceptions of academicians in Turkey in disaster management and the possible related factors. The data of the study were collected from 309 academicians who volunteered to participate in the study between 16.04.2025 and 30.05.2025. In order to evaluate the gender perceptions of the participants in disaster management, the “Gender Role Perception Scale in Disaster Management” was analyzed using quantitative methods. As a result of the analysis, it was found that the academicians' perceptions of gender roles in disaster management were quite positive. In the study, a statistically significant difference was found between the variables of gender and having children and the perception of gender roles in disaster management. It was determined that the mean scores of female academicians who did not have children were significantly higher than male academicians and those who were parents. In the study, no statistically significant difference was found between the variables of being married, having disaster experience, receiving disaster education and receiving gender education and the perception of gender roles in disaster management. As a result, female academicians and academicians who did not have children had higher gender perceptions in disaster management. In line with the results, the effects of being male and parenting on gender perception in disasters can be examined in depth in future studies. This study can contribute to the development of gender-sensitive policies and practices in disaster management.

Keywords: Disaster Management, Gender, Academician

Jel Codes: Q54, Y80, Z0

* Bu çalışma için, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan (Protokol No. 2025/157 Tarih: 03.04.2025) onay alınmıştır.

1. Giriş

Afetlerin herhangi bir cinsiyeti yoktur, ancak afetlerin etkileri topluşsal cinsiyet bağlamında eşit bir şekilde dağılmamaktadır (İlgın & Karagül, 2022, s. 99). Kadınlar ve erkekler üzerine yapılan farkı çalışmalar her iki cinsiyetin de afetlerden farklı şekillerde etkilendiğini bildirmektedir (Gündüz, 2024, ss. 1-13; Usta, Gündüz & Atalay, 2024, ss. 9917-9933). Bu farklılıklar temelde topluşsal cinsiyet eşitsizliklerinden kaynaklanmakla birlikte özellikle gelişmişlik seviyesi düşük ülkelerde belirgin bir şekilde kendini göstermektedir (Ünür, 2021, s. 351). Afetler her ne kadar her iki cinsiyeti de farklı şekillerde etkileyen olaylar olsa da topluşsal cinsiyet rolleri nedeniyle kadınlar afetlerde genellikle daha dezavantajlı konumdadır (Doğdu Yüçetürk, 2025; Kartal & Çıtak, 2025). Kadınlar afet süreçlerinde çocuk, yaşlı ve hasta gibi bireylere bakım yükümlülükleri, bilgi ve yardıma erişimde yaşadıkları zorluklar, mal varlığının kaybı ve ekonomik bağımsızlığın azalması gibi nedenlere bağli olarak afetlere karşı daha savunmasız hale gelmektedir (Doğdu Yüçetürk, 2025). Topluşsal cinsiyet ekseninden bakıldığında, kadınların afetler sırasında ve sonrasında önceliği başkalarına vererek daha destekleyici ve toparlayıcı roller üstlendikleri söylenilebilir (Yeniçırak & Yurt, 2024, s. 196). Topluşsal yaşamda kadınlara atfedilen geleneksel roller, afet öncesinde olduğu gibi afet sonrasında da devam etmekte ve bu durum kadınların eşitsiz sosyal koşullar içinde varlık göstermelerine yol açmaktadır. 6 Şubat 2023'te Türkiye'nin güneydoğusunda Kahramanmaraş ili merkezli olarak meydana gelen depremlerden sonra yapılan bir çalışmada sosyal yaşam içinde var olan topluşsal cinsiyet unsurları deprem öncesi ve deprem sonrası süreçler göz önünde bulundurulursa araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda deprem öncesi topluşsal yaşamda var olan topluşsal cinsiyet kaynaklı rol ve sorumluluk paylaşımının depremden sonra da devam ettiği bildirilmiştir (Altıparmak & Birel, 2024). Arama kurtarma personelinin deneyimlerine dayanarak yapılan bir araştırmaya göre kadınların afet süreçlerinde dezavantajlı konumda olduğu belirtilmektedir (İlgın & Karagül, 2022, s. 99). İzmir ilinde 2020 yılında meydana gelen depremde evleri hasar gören kadınlar üzerine yapılan çalışmada kadınlara karar alma süreçlerinde danışılmadığı, onlara bilgi verilmediği ve bunun yanında sözlü şiddete maruz kaldıkları belirtilmektedir. Çalışmada kadınların görüş ve düşüncelerine önem verilmemesi topluşsal cinsiyet eşitsizliğinin temel göstergesi olarak değerlendirmiştir. Deprem sonrasında kadınların bir anda tüm malvarlıkları kaybetmeleri nedeniyle ekonomik yönden de kırılganlık yaşadıkları belirtilmiştir (Demirci & Avcu, 2021). Bunun yanında afet durumlarında kadınların üreme sağlığı hizmetlerinin genellikle göz ardı edildiği ve acil olmadıkça üreme sağlığı hizmetlerinden yararlanamadıkları bildirilmektedir (Ak & Aslan, 2024). Kadınlar sadece afet anında ve sonrasında değil afet öncesinde de dezavantajlı konumda olabilir. Kadınların deprem korkusunu araştıran bir çalışmada, çalışmayan kadınların çalışanlara göre daha çok deprem korkusu yaşadığı belirtilmektedir (Gündüz & Atalay, 2025, s. 805). Bu durum topluşsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında değerlendirildiğinde, kadının ekonomik bağımlılık yaşaması, karar süreçlerinden dışlanması ve kamusal alanda sınırlı temsili psikolojik kırılganlığını artırarak onların afetlerde kırılganlığını arttırabileceği söylenilebilir. Kadınlar, diğer gruplara göre afetlerden daha fazla etkilenme riski taşıdıklarından afet yönetiminin, topluşsal cinsiyet eşitliği temelinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Gündüz, 2023, s. 29). Kadınların afetlere bağli ölüm ve zarar görme riskini azaltmak için, afet yönetimini topluşsal cinsiyet eşitsizliklerini dikkate alarak yürütmek, kadınların risk yönetimi sürecine aktif katılımını sağlamak ve kriz anında planlamaların cinsiyet ayrımı yapılmaksızın uygulamak gerekliliği vurgulanmaktadır (Ünür, 2021, s. 375). Afet yönetiminde topluşsal cinsiyete duyarlı politikalar geliştirilmesi ve kadınların karar alma süreçlerine katılımının sağlanması önemli görülmektedir (Kartal & Çıtak, 2025). Kadının toplumdaki önemi düşünüldüğünde kadınların afet yönetimine katılımının desteklenmesi yalnızca bireysel değil, topluşsal düzeyde de bir iyileşme ve dirençlilik sağlayacaktır (İlgın & Karagül, 2022, ss. 86-99).

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın öğretim elemanı istatistiklerine göre, yükseköğretim kurumlarında erkek akademisyen sayısı kadın akademisyenlere kıyasla sayıca daha fazladır. Bunun yanında, akademik hiyerarşi yükseldikçe kadın akademisyen oranında azalma gözlemlenmektedir (YÖK, 2025). Bu gerçekliğe ve literatüre dayanarak kadın akademisyenlerin erkeklere göre dezavantajlı konumda olduğu çıkarımında bulunulabilir (Aktuna, Erdost & Özvarış, 2023; Shorey, Chua & Yap Seng, 2025). Ayrıca akademisyen kadınlar ev içi sorumlulukları nedeniyle diğer meslek gruplarındaki kadınlara benzer zorluklar yaşamakta; bu durum, kariyer ilerlemelerinde daha sık kesintilere yol açarak erkek akademisyenlere kıyasla mevcut kaynaklardan daha az yararlanmalarına neden olmaktadır (Kaya Erdoğan, 2023). Özellikle pandemi gibi afet durumlarında, kadın akademisyenlerin maruz kalmış oldukları cinsiyet eşitsizliği artmıştır. Bunun temel nedeninin ise ev içi sorumluluklarında yaşanan artış olduğu düşünülmektedir (Bender, Brown, Hensley Kasitz & Vega, 2022; Kim & Patterson, 2022). Türk kadın akademisyenlerin COVID-19 salgını sırasındaki deneyimlerini toplumsal cinsiyet rolleri perspektifinde inceleyen bir çalışmaya göre cinsiyet eşitsizliklerinin pandemi sırasında derinleştirdiği bildirilmiştir. Araştırma sonucunda, salgın nedeniyle okulların ve kreşlerin kapanması ve bakıcıların ve ev içi hizmet sağlayanların yokluğuyla cinsiyet eşitsizliğinin derinleştirdiği bulunmuştur. Çalışmaya göre, akademisyen kadınlar ev ve çocuk bakımı sorumluluklarının çoğunu üstlenmek zorunda kalmıştır. Kadınların, yoğun yemek ve ev içi alana ayırdıkları zaman nedeniyle akademik sorumluluklarına zaman ayıramadıkları ve kamusal alandaki varlıklarının azaldığı bildirilmektedir (Parlak, Celebi Cakiroğlu & Oksuz Gul, 2021). Konu literatür bağlamında ele alındığında toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yalnızca genel toplumda değil, akademi gibi eğitim düzeyi yüksek alanlarda da etkili olduğu ve özellikle kadın akademisyenlerin afet süreçlerinde çeşitli kırılganlıklar yaşayabildiği görülmektedir. Bu çalışma, Türkiye'deki akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algılarını çeşitli değişkenler açısından karşılaştırarak, literatüre özgün veri sunarak bu konudaki sınırlı araştırma boşluğunu doldurmaktadır. Bu nedenle, afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algısını, bilgi üretiminde etkin, topluma ve karar alma süreçlerine yön veren bir grup olan akademisyenler özelinde araştırmak hem kavramsal hem de uygulamaya dönük katkılar sunması bakımından önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye'deki akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algılarını ve ilişkili faktörleri belirleyerek, bilgi düzeyi yüksek bir örnekleme toplumsal cinsiyet duyarlılığının nasıl şekillendiğini ortaya koymaktır. Çalışma afet yönetiminde toplumsal cinsiyete duyarlı politika ve uygulamaların geliştirilmesine katkı sunabilir. Bu kapsamda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algıları ne düzeydedir?

Akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algıları; cinsiyet (bireylerin tanımladıkları), yaş, eğitim durumu, akademik görev unvanı, çalışma alanı, çalışma süresi, medeni durum, çocuk sayısı, aylık gelir miktarı, afet yaşama, afet eğitimi alma, afetlerde (gönüllü vb.) görev alma ve toplumsal cinsiyet ile ilgili eğitim alma durumlarına göre değişmekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, kesitsel ve tanımlayıcı bir tasarımda planlanmış olup, nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. Bu araştırma, belirli bir zamanda bir grup veya olayın durumunu incelemeyi ve bu zaman diliminde var olan ilişkileri belirlemeyi amaçladığından kesitsel araştırma olarak yürütülmüştür (Pandis, 2014). Araştırmada, değişkenlere herhangi bir müdahalede bulunulmadan doğal halleriyle tanımlanmaları amaçlandığından, tanımlayıcı tipte bir araştırmadır (Siedlecki, 2020).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye’de yer alan üniversitelerde akademik personel olarak görev yapan bireyler oluşturmaktadır. Türkiye’de yaşamak, akademik personel olarak görev yapmak ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak dahil etme kriterleri olarak belirlenmiştir. Bu kriterler dışında kalanlar dışlama kriterleri olarak değerlendirilmiştir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı verileri değerlendirildiğinde Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinde 12 Mayıs 2025 tarihi itibarıyla toplam 185.949 öğretim elemanı görev yapmaktadır (YÖK, 2025). Katılımcılara ulaşmak için araştırmacı, bağlı bulunduğu üniversite ve diğer üniversite personellerine anket bağlantısının ulaştırılması adına gerekli yazışmalar başlatmıştır. Evrenin tamamına ulaşmanın zorluğu nedeniyle örneklem seçimi gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar araştırmaya katılmaya gönüllü öğretim elemanı olan bireyler arasından kolayda örneklem yöntemi ve basit tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiştir (Arıkan, 2004, s. 141). Çalışma için geçerli ve güvenilir örnek büyüklüğünün hesaplanmasında G*Power (3.1.9.7) programı kullanılmıştır (Faul, Erdfelder, Buchener & Lang, 2009). Önal vd. (2022) tarafından yapılan çalışma referans alınarak bu çalışma için örneklem büyüklüğü %95 güven aralığında, 0,43 etki düzeyinde %95 güçle minimum 284 kişi olarak belirlenmiştir. Katılımcıların anketi eksik veya hatalı doldurma ihtimalleri de göz önünde bulundurularak, belirlenen örneklem büyüklüğünün üzerine çıkılmış ve toplam 313 kişiden veri toplanmıştır. Ancak dahil edilme kriterleri dışında olmaları ve eksik veri girişleri nedeniyle dört katılımcı çalışma dışında bırakılmıştır. Bu araştırma toplamda 309 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri “Sosyo-Demografik Bilgi Formu” ve “Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

2.4. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Bu form bireylerin afet yönetiminde cinsiyet rollerine ilişkin algılarıyla ilişkili olabilecek değişkenlerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Cinsiyet (bireylerin tanımladıkları), yaş, eğitim durumu, akademik görev unvanı, çalışma alanı, çalışma süresi, medeni durum, çocuk sayısı, aylık gelir miktarı, afet yaşama, afet eğitimi alma, afetlerde (gönüllü vb.) görev alma ve toplumsal cinsiyet ile ilgili eğitim alma gibi durumlarını içeren 13 sorudan oluşmaktadır. Form bireyler hakkında çeşitli sosyo-demografik verileri elde etmek amacıyla kullanılmıştır.

2.5. Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği

Önal vd. (2022) tarafından toplumun afet yönetiminde cinsiyet rollerine ilişkin algısını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 2 olumlu ve 17 olumsuz toplamda 19 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 5’li Likert (1. Kesinlikle Katılmıyorum ve 5. Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin toplam puanı 19 ile 95 arasında değişmektedir. 19-34: tamamen olumsuz algı, 35-49: olumsuz algı, 50-64: nötr, 65-79: olumlu algı ve 80-95 tamamen olumlu algı olarak ifade edilmiştir. Ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0,90 olarak bulunmuştur (Önal, Soysal & Paksoy Erbaydar, 2022). Bu çalışmada 19 madde için Cronbach alfa katsayısı 0,859 bulunarak yüksek düzeyde olduğu değerlendirilmiştir (Tavşancıl, 2005, s. 19).

2.6. Veri Toplama

Veri toplama işlemine geçmeden önce etik kurul izni alınmıştır. Araştırmacı tarafından sosyo-demografik bilgi formu ve “Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği” online ortamda (Google Forms) hazırlanmıştır. Araştırmanın akademik personellere ulaştırılabilmesi amacıyla, araştırmacının bağlı bulunduğu kurum tarafından ilgili kurumlara resmi davet yazıları gönderilmiştir. Katılımcılara yapılan çalışmanın amacı ve bu çalışmaya dahil edilme nedenleri hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Veriler, 16 Nisan 2025 ile 30 Mayıs 2025 tarihleri arasında araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretim elemanlarından toplanmıştır.

2.7. Verilerin Analizi

Veriler SPSS 26 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bunun için ilk olarak Google Forms aracılığı ile elde edilen bilgiler SPSS programına aktarılmıştır. Veriler normal dağılım varsayımını sağladığında parametrik testler tercih edilmektedir (Büyüköztürk, 2011, s. 42; George & Mallery, 2010). George & Mallery (2010) çarpıklık ve basıklığın +/-2,00 değerleri arasında olması durumunda normalliğin sağlandığı görüşünü desteklemektedir. Ölçek ve alt boyutlarının normal dağılımına ilişkin yapılan analiz sonuçları Tablo 1’de verilmiştir. Ayrıca verilerin değerlendirilmesinde, frekans analizi, betimsel istatistik, parametrik yani normal dağılım sağlayan değişkenler için kullanılan independent t testi ve tek yönlü varyans analizi yani one way anova testinden yararlanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Normallik, Ortalama ve Güvenirliğine İlişkin Bulgular

	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.	Ort.	SD.	Cronbach a
Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği	-0,62	0,01	56	95	81,36	8,74	0,859

2.8. Araştırmanın Etik Boyutu ve İzinler

Veri toplamaya geçmeden önce katılımcılara verilerin gizli tutulup asla 3. kişiler ile paylaşılmayacağı ve talep ettikleri taktirde çalışmadan vaz geçebilecekleri belirtilmiştir. Araştırmaya katılımı onaylayan bireylere gönüllü onam formu imzalatılmıştır. Araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir. İlk olarak veri toplamak amacıyla kullanılması planlanan “Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği” için sorumlu yazarlardan e-posta yolu ile gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya başlanılmadan önce Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan (Protokol No. 2025/157 Tarih: 03.04.2025) onay alınmıştır.

2.8. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırma için katılımcıların verdikleri yanıtların, onların gerçek durumlarını oraya koyduğu varsayılmıştır. Bu araştırma için elde edilen sonuçlar Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinde görev alan öğretim elemanları ile sınırlıdır. Bu araştırma sonuçları, katılımcıların araştırmanın yapıldığı süre zarfındaki düzeylerini gösterir ve genellenemez.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan 309 katılımcının sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde %59,5’inin kadın cinsiyetine sahip, yaş ortalamalarının $41,65\pm9,76$ olduğu, %70,2’sinin doktora mezunu olduğu, %35,3’ünün öğretim görevlisi olduğu, %37,2’sinin sosyal ve sağlık bilimler dışındaki akademik çalışma alanlarına sahip olduğu, %28,5’inin akademik deneyim yılının 16 yıl ve üzerinde olduğu, %65,7’sinin evli, %61,8’sinin çocuk sahibi, %57,9’unun aylık gelir miktarının 70.001 TL ve üzerinde, %51,5’inin afet yaşamadığı, %62,5’inin afet eğitimi aldığı, %72,8’inin afetlerde gönüllü vb. görev almadığı ve %68,9’unun toplumsal cinsiyete yönelik eğitim almadığı belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Sosyo-Demografik Özelliklere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler (N=309)

Sosyo-Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kadın	184	59,5
	Erkek	125	40,5
Yaş 41,65±9,76 ($\bar{X}$ ±Sd)	25-35 yaş	97	31,4
	36-45 yaş	119	38,5
	46-70 yaş	93	30,1
Eğitim	Yüksek Lisans	92	29,8
	Doktora	217	70,2
Görev unvanı	Araştırma Görevlisi	38	12,3
	Öğretim Görevlisi	109	35,3
	Doktor Öğretim Üyesi	77	24,9
	Doçent Doktor	38	12,3
	Profesör Doktor	47	15,2
Akademik çalışma alanı	Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler	113	36,6
	Sağlık Bilimleri	81	26,2
	Diğer	115	37,2
Akademik deneyim yılı 12,90±9,68 ($\bar{X}$ ±Sd)	0-5 yıl	86	27,8
	6-10 yıl	60	19,4
	11-15 yıl	75	24,3
	16 yıl ve üzeri	88	28,5
Medeni durum	Evli	203	65,7
	Bekar	106	34,3
Çocuk varlığı	Yok	118	38,2
	Var	191	61,8
Aylık gelir miktarı	70.000 TL ve altı	130	42,1
	70.001 TL ve üzeri	179	57,9
Afet yaşamak (Doğrudan afete maruz kalmak)	Evet	150	48,5
	Hayır	159	51,5
Afetlerle ilgili eğitim almak	Evet	193	62,5
	Hayır	116	37,5
Afetlerde (gönüllü vb.) görev almak	Evet	84	27,2
	Hayır	225	72,8
Toplumsal cinsiyet ile ilgili eğitim almak	Evet	96	31,1
	Hayır	213	68,9

Tablo 3'te afet yönetimde cinsiyet rolü algısı ölçeğinin sosyo-demografik değişkenlere göre ilişkisiz örneklem t testi analiz sonuçları verilmiştir. Afet yönetimde cinsiyet rolü algısı ölçeğinin katılımcıların **cinsiyet** değişkenine göre analiz sonuçları incelendiğinde, anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($t[215,2]=6,53$; $p<0,05$). Kadın cinsiyetine sahip katılımcıların ($\bar{X}=84,10$), erkeklere ($\bar{X}=77,75$) göre toplam puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Afet yönetimde cinsiyet rolü algısı ölçeğinin katılımcıların **çocuk varlığı** durum değişkenine göre analiz sonuçları incelendiğinde, anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($t[307]=2,43$; $p<0,05$). Çocuk sahibi olmayan katılımcıların ($\bar{X}=83,02$), çocuk sahibi olan katılımcılara ($\bar{X}=80,61$) göre toplam puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ancak katılımcıların afet yönetimde cinsiyet rolü algı durumları ile eğitim, medeni durum, aylık gelir miktarı, afet yaşama, afet eğitimi alma, afetlerde (gönüllü vb.) görev alma ve toplumsal cinsiyet eğitimi alma değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeğinin Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Independent Samples T Testi Sonuçları (N=309)

Sosyo-Demografik Değişkenler		Afet Yönetiminde Cinsiyet Rolü Algısı Ölçeği					
		N	X	Ss	t testi		
					t	sd	p
Cinsiyet	Kadın	184	84,10	6,92	6,53	215,2	0,001*
	Erkek	125	77,75	9,25			
Eğitim	Yüksek Lisans	92	81,84	7,60	0,42	307	0,674
	Doktora	217	81,40	8,90			
Medeni durum	Evli	203	80,99	8,70	-1,54	307	0,124
	Bekar	106	82,56	8,11			
Çocuk varlığı	Yok	118	83,02	7,71	2,43	307	0,015*
	Var	191	80,61	8,88			
Aylık gelir miktarı	70.000 TL ve altı	130	81,94	8,14	0,72	307	0,470
	70.001 TL ve üzeri	179	81,23	8,80			
Afet yaşamak	Evet	150	80,94	8,51	-1,17	307	0,240
	Hayır	159	82,08	8,53			
Afet eğitimi almak	Evet	193	81,35	8,67	-0,48	307	0,630
	Hayır	116	81,83	8,30			
Afetlerde (gönüllü vb.) görev almak	Evet	84	81,44	7,87	-0,11	307	0,906
	Hayır	225	81,56	8,77			
Topluşsal cinsiyet eğitimi almak	Evet	96	82,20	8,12	0,93	307	0,352
	Hayır	213	81,23	8,70			

* p<0,05

Afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı ölçeği puanlarının katılımcıların yaş grupları, görev unvanları, akademik çalışma alanları ve akademik deneyim yıllarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların Afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı ölçeği puanları ile yaş grupları (F=0,246), görev unvanları (F=1,215), akademik çalışma alanları (F=1,136) ve akademik deneyim yılları (F=0,316) arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

4. Tartışma

Bu bölümde, çalışmanın bulgular bölümünde sunulan analiz sonuçları, ilgili literatürle birlikte sunulacaktır. Çalışmada, akademisyenlerin afet yönetiminde cinsiyet rolü algısına ilişkin ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması 81,36±8,74 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçek geliştiricileri tarafından “tamamen olumlu algı” düzeyi olarak tanımlanan 80-95 puan aralığında yer almaktadır (Önal vd., 2022). Dolayısıyla, çalışmaya katılan akademisyenlerin afet yönetiminde cinsiyet rollerine ilişkin algılarının oldukça olumlu olduğu ifade edilebilir. Bu çalışma ile benzer şekilde akademisyenlerin cinsiyet algısını belirtmeye yönelik yapılan bir çalışmada, akademisyenlerin toplumsal cinsiyet algısı puanlarının yüksek olduğu belirlenmiştir (Aydın, Demirci, Korukçu & Kabukcuoğlu, 2019). Başka bir çalışmada ise akademisyenlerin toplumsal cinsiyet konusundaki farkındalıklarının düşük olduğu ifade edilmiştir (Yıldırım, Ergut & Camkiran, 2017). Akademisyenlerin toplumsal cinsiyet tutumlarının farklı çalışmalarda farklı düzeylerde bulunması, söz konusu tutumların kültürel koşullar veya örneklem özelliklerinden etkilenebileceğini düşündürmektedir.

Çalışmada cinsiyet değişkeni ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Kadın cinsiyetine sahip akademisyenlerin, erkeklere göre puan ortalamalarının anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Önal vd. 2022 yılında bireylerin afet yönetiminde cinsiyet rolü algılarını belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada, bu çalışmanın bulguları ile benzer

şekilde kadınların afet yönetiminde cinsiyet rolü algıları, erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (Önal vd., 2022). Akademisyenlerin toplumsal cinsiyet konusundaki farkındalıklarına yönelik yapılan bir çalışmada, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Çalışmada kadınların erkeklerden yüksek farkındalığa sahip olduğu belirtilmektedir (Yıldırım vd., 2017). Akademisyenler üzerine yapılan farklı bir çalışmada ise yine bu çalışmanın bulguları ile tutarlı olarak kadın akademisyenler, erkek akademisyenlere göre cinsiyet algıları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (Aydın vd., 2019). Türkiye’de 20-65 yaş aralığındaki bireylerle yapılan bir çalışmada kadın olmanın cinsiyet algısını olumlu yönde etkilediği bildirilmiştir (Çiftçi, Saka & Akın, 2022). Tıp Fakültesi’nde okuyan öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerinin belirlenmesine yönelik yapılan bir çalışmada kadın cinsiyetine sahip bireylerin eşitlikçi tutuma sahip iken erkeklerin daha geleneksel bir tutuma sahip oldukları belirtilmektedir (Seyitoglu, Gunes & Gökçe, 2016). Kadınların toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin erkeklerden anlamlı derecede yüksek olduğu belirtilmektedir (Ünüvar Ünlüoğlu & Demiray, 2024). Öğrenciler üzerine yapılan benzer çalışmalarda da kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Aygar, Atalay, Zencirci, Ünsal & Arslantas, 2022; Lotfi, Özkan, Babacan & Akduman, 2022). Bu çalışmada literatürle uyumlu olarak kadın cinsiyetine sahip akademisyenlerin afet yönetiminde daha yüksek cinsiyet rolü algılarına sahip oldukları bulunmuştur. Bu durumun, kadınların afet yönetimi süreçlerinde toplumsal rollerin etkilerine erkeklere oranla daha fazla maruz kalmaları ve bunun kadınların farkındalığını geliştirmiş olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Erkeklerin görece toplumsal cinsiyet algılarının düşük bulunması, toplumsal cinsiyet konularına ilişkin farkındalık düzeylerinin, toplumun ataerkil yapısından ve geleneksel bakış açısının etkileniyor olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmada akademisyenlerin evli olma, afet deneyimi yaşama, afet eğitimi alma ve cinsiyet eğitimi alma değişkenleri ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bireylerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin algılarının çeşitli sosyodemografik bilgileriyle ilişkisini ortaya koyan çalışmada medeni durumu evli olan, afet yaşayan, afet eğitimi ve cinsiyet eğitimi alan bireylerin ortalama puanları daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Önal vd., 2022). Elde edilen sonuçların literatürle uyumlu olmaması örneklem grupları arasındaki yaş farklılıklarından kaynaklanıyor olabilir. Değişkenler arasında literatürde bildirilen ve genel toplumda görülen farklılıkların gözlemlenmemesi bu araştırmanın akademisyenlerden oluşan özgün bir örneklem grubuna sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Yaşam döngüsündeki geçişler bireylerin zaman içinde cinsiyet rolü tutumlarında değişimlere neden olmaktadır (Perales, Jarallah & Baxter, 2018). Ebeveyn olmak, erkeklerin ve kadınların cinsiyet rolü davranışlarının daha geleneksel hale getirebilen, hayat değiştiren bir süreçtir (Endendijk, Derks & Mesman, 2018). Çalışmada çocuk varlığı durum değişkeni ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çocuk sahibi olmayan akademisyenlerin, çocuk sahibi olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu literatürde yer alan ebeveyn olduktan sonra cinsiyet rolü tutumları genellikle daha gelenekçi hale gelir görüşünü desteklemektedir (Grinza, Devicienti, Rossi & Vannoni, 2022). Ebeveynliğe geçiş sürecinin bireylerin cinsiyet rolü tutumları ve davranışları üzerine etkilerini araştıran bir çalışmaya göre; bireyler çocuk sahibi olduktan sonra daha geleneksel cinsiyet rolleri benimsemeye yönelmiş, bu değişim kadınlarda erkeklere kıyasla daha belirgin şekilde gözlemlenmiştir (Katz-Wise, Priess & Hyde, 2010). Ebeveynliğin örtük cinsiyet rol kalıpları üzerine etkilerini araştıran bir çalışmaya göre, ebeveynlerde örtük cinsiyet rolü stereotipleri, ebeveyn olmayanlara kıyasla önemli ölçüde daha yüksek bulunmuştur (Endendijk vd., 2018). Bireylerin cinsiyet rollerine yönelik tutumlarını araştıran bir çalışmaya göre çocuksuz bireyler, cinsiyet eşitliği ve geleneksel olmayan faktörlerde çocuklu bireylere kıyasla daha yüksek puan almıştır (Delgado-

Herrera, Aceves-Gómez & Reyes-Aguilar, 2024). Türkiye’de 20-65 yaş aralığındaki bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algılarını araştıran bir çalışmaya göre bu çalışma ile benzer şekilde bireyin çocuk sahibi olmamasının cinsiyet algısını olumlu yönde etkilediği, çocuk sahibi olmanın iste toplumsal cinsiyet algısını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur (Çiftçi vd., 2022). Bu çalışmada, literatürle uyumlu olarak çocuk sahibi olmamanın daha yüksek cinsiyet rolü algısıyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu durumun bireylerin çocuk sahibi olmasıyla, geleneksel aile ve cinsiyet rollerine bağlı bir tutum geliştirmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, Türkiye’deki akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algılarını ve ilişkili faktörleri belirleyerek, bilgi düzeyi yüksek bir örnekleme toplumsal cinsiyet duyarlılığının nasıl şekillendiğini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, akademisyenlerin afet yönetiminde cinsiyet rolü algısına ilişkin ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması $81,36 \pm 8,74$ olarak belirlenmiştir. Akademisyenlerin afet yönetiminde cinsiyet rollerine ilişkin algıları oldukça olumludur. Cinsiyet değişkeni ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Kadın cinsiyetine sahip akademisyenlerin, erkeklere göre puan ortalamalarının anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada çocuk varlığı durum değişkeni ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çocuk sahibi olmayan akademisyenlerin, çocuk sahibi olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı oranda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak akademisyenlerin evli olma, afet deneyimi yaşama, afet eğitimi alma ve cinsiyet eğitimi alma değişkenleri ile afet yönetiminde cinsiyet rolü algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Sonuç olarak kadın ve çocuğu olmayan akademisyenlerin afet yönetiminde toplumsal cinsiyet algıları daha yüksektir.

Çalışmada kadın ve çocuğu olmayan akademisyenlerin daha yüksek toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu bulgusu, afet yönetimi eğitimlerinin ve politikalarının kadınların güçlü bakış açısını yaygınlaştıracak, aynı zamanda çocuk sahibi akademisyenleri destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Erkek akademisyenlere yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı farkındalık eğitimleri düzenlenmeli ve toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen çalışmalarda aktif rol almaları sağlanmalıdır. Afet yönetimi alanında toplumsal cinsiyet duyarlılığının artırılması için karar alma ve politika geliştirme süreçlerinde kadın akademisyenlerin temsil oranı artırılmalıdır. Ayrıca, çocuk sahibi olan akademisyenlerin toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklerin daha az farkında olmalarına neden olan unsurların derinlemesine incelenmesi önerilmektedir. Sonuçlar doğrultusunda, ileride yapılacak araştırmalarda özellikle erkek cinsiyetine sahip olmanın ve ebeveynliğin afetlerde toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkileri incelenebilir.

Kaynakça

- Ak, E. Y., & Aslan, E. (2024). Deprem ve kadın üreme sağlığı. *Journal of Women’s Health Nursing (JOWHEN)*, (1), 43-51.
- Aktuna, G., Erdost, T., & Özvarış, Ş. B. (2023). Üniversitede akademik kariyer yapma ile toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *STED / Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*. doi:10.17942/sted.1065223
- Altıparmak, İ. B., & Birel, E. (2024). 6 Şubat 2023 depremi sonrasında sosyal yaşamın toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilmesi: Nurdağı örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 41(1), 113-134. doi:10.32600/huefd.1304991
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Aydin, R., Demirci, D., Korukçu, O., & Kabukcuoglu, K. (2019). Gender perception of academicians using social media and the influencing factors. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 9(4), 310-315. doi:10.33808/CLINEXPHEALTHSCI.530593

- Aygar, H., Atalay, B. I., Zencirci, S. A., Ünsal, A., & Arslantas, D. (2022). Evaluation of the gender perception of students of the faculty of medicine; a public university faculty of medicine in western of Turkey. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 12(3), 570-575. doi:10.33808/CLINEXPHEALTHSCI.900405
- Bender, S., Brown, K. S., Hensley Kasitz, D. L., & Vega, O. (2022). Academic women and their children: Parenting during COVID-19 and the impact on scholarly productivity. *Family Relations*, 71(1), 46-67. doi:10.1111/FARE.12632;REQUESTEDJOURNAL:JOURNAL:17413729;WGROU:STRING:PUBLICATION
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftçi, S., Saka, G., & Akin, A. (2022). Toplumsal cinsiyet algısı ve etkileyen faktörler: Mardin örneği. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 20(1), 1-13. doi:10.20518/tjph.944284
- Delgado-Herrera, M., Aceves-Gómez, A. C., & Reyes-Aguilar, A. (2024). Relationship between gender roles, motherhood beliefs and mental health. *PLOS ONE*, 19(3), e0298750. doi:10.1371/JOURNAL.PONE.0298750
- Demirci, K., & Avcu, T. (2021). Afet süreçlerinde kadın bireylerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Batman University Journal of Life Sciences*, 11(1), 86-105.
- Doğdu Yüçetürk, G. (2025). Assessment of gendered vulnerability, climate change awareness, and resilience patterns among coastal women regarding urban flooding disasters in Bozkurt, Türkiye. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 120, 105380. doi:10.1016/j.ijdr.2025.105380
- Endendijk, J.J., Derks, B., & Mesman, J. (2018). Does parenthood change implicit gender-role stereotypes and behaviors?. *Journal of Marriage and Family*, 80(1), 61-79. doi:10.1111/JOMF.12451
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchener, A., & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149-1160. doi:10.3758/BRM.41.4.1149/METRICS
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference* ((10a ed.), C. 17.0 update). Boston: Pearson.
- Grinza, E., Devicienti, F., Rossi, M., & Vannoni, D. (2022). How entry into parenthood shapes gender role attitudes: New evidence from the UK. *Feminist Economics*, 28(4), 194-220. doi:10.1080/13545701.2022.2081352;REQUESTEDJOURNAL:JOURNAL:RFEC20;PAGE:STRING:ARTICLE/CHAPTER
- Gündüz, F. (2023). Bütünleşik afet yönetimi ve kadın. N. Çelik, D. Şahin & A. Ç. Zengin (Ed.), *Cumhuriyetin 100. yılında kadın çalışmaları* (1. Basım, 28-38). Eğitim.
- Gündüz, F. (2024). A phenomenological study on women's disaster experience in Türkiye. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 100, 104196. doi:10.1016/j.ijdr.2023.104196
- Gündüz, F., & Atalay, E. (2025). Determining the effect of women's earthquake fear on earthquake risk perception. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(2), 801-813. doi:10.18069/firsbed.1599856
- İlgın, H. Ö., & Karagül, D. (2022). Afet süreçlerinde kadınlara yönelik toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde sivil toplum kuruluşu çalışanlarının deneyimleri: Çanakkale ili örneği. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 7(2), 85-103. http://dergipark.org.tr/joeep adresinden erişildi.
- Kartal, B., & Çıtak, G. (2025). Being a woman in disasters: experiences of disaster workers in Turkey. *Global Health Promotion*, 32(1), 19-28. doi:10.1177/17579759241255069
- Katz-Wise, S. L., Priess, H. A., & Hyde, J. S. (2010). Gender-role attitudes and behavior across the transition to parenthood. *Developmental psychology*, 46(1), 18. doi:10.1037/A0017820
- Kaya Erdoğan, E. (2023). Türkiye yükseköğretiminde toplumsal cinsiyet eşitsizliği. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 21(83), 163-185.
- Kim, E., & Patterson, S. (2022). The pandemic and gender inequality in academia. *PS: Political Science & Politics*, 55(1), 109-116. doi:10.1017/S1049096521001049
- Lotfi, S., Özkan, A. O., Babacan, M., & Akduman, Ö. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(2), 463-482. doi:10.33417/tsh.983536
- Önal, E. I., Soysal, S., & Paksoy Erbaydar, N. (2022). The development of perception scale of gender role in disaster management and the examination with related factors. *Gender in Management: An International Journal*, 37(7), 836-857. doi:10.1108/GM-08-2021-0251
- Pandis, N. (2014). Cross-sectional studies. *American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics*, 146(1), 127-129. doi:10.1016/j.ajodo.2014.05.005

- Parlak, S., Celebi Cakiroglu, O., & Oksuz Gul, F. (2021). Gender roles during COVID-19 pandemic: The experiences of Turkish female academics. *Gender, Work and Organization*, 28(S2), 461-483. doi:10.1111/GWAO.12655;REQUESTEDJOURNAL:JOURNAL:14680432;PAGEGROUP:STRING:PUBLICATION
- Perales, F., Jarallah, Y., & Baxter, J. (2018). Men's and women's gender-role attitudes across the transition to parenthood: Accounting for child's gender. *Social Forces*, 97(1), 251-276. doi:10.1093/SF/SOY015
- Seyitoglu, D., Gunes, G., & Gökçe, A. (2016). İnönü Üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Medicine Science | International Medical Journal*, 5(1), 102. doi:10.5455/medscience.2015.04.8327
- Shorey, S., Chua, C. M. S., & Yap Seng, C. (2025). Turbulent academic journey of female academics: a meta-synthesis. *International Journal of Inclusive Education*. doi:10.1080/13603116.2023.2227862
- Siedlecki, S. L. (2020). Understanding descriptive research designs and methods. *Clinical Nurse Specialist*, 34(1), 8-12. doi:10.1097/NUR.0000000000000493
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Usta, G., Gündüz, F., & Atalay, E. (2024). Disaster and gender: Men's experiences during and after the earthquake. *Natural Hazards*, 120(11), 9917-9933. doi:10.1007/s11069-024-06591-4
- Ünür, E. (2021). Afet yönetiminde toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Doğal afetlerde cinsiyete dayalı zarar görbilirlik farkı. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 351-381. doi:10.17932/iau.iausbd.2021.021/iausbd_v13i2003
- Ünüvar Ünlüoğlu, D., & Demiray, B. (2024). Perception of gender by university students in Turkey. *Sexuality and Culture*, 28(5), 1963-1975. doi:10.1007/S12119-024-10212-4/TABLES/6
- Yeniçırak, H., & Yurt, B. D. (2024). Kitleşel panik, dayanışma, çatışma ve toplumsal cinsiyet ekseninde afet sosyolojisi. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 14(28), 181-200. doi:10.33207/trkede.1410022
- Yıldırım, İ. E., Ergut, Ö., & Camkıran, C. (2017). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusundaki farkındalığın belirlenmesine yönelik akademisyenler üzerine bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 37-46. doi:10.26695/mukacad.2018.10
- YÖK. (2025). Özet öğretim elemanı sayıları raporu. *Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı*. 12 Mayıs 2025 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Etik Onay: Bu çalışma için, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan (Protokol No. 2025/157 Tarih: 03.04.2025) onay alınmıştır.

Yazar Katkısı: Ezgi ATALAY (%100)

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

Ethical Approval: For this study, approval was obtained from Bolu Abant İzzet Baysal University Human Research Ethics Committee in Social Sciences (Protocol No. 2025/157 Date: 03.04.2025).

Author Contributions: Ezgi ATALAY (100%)

Gender Perception in Disaster Management: A Study on Academicians in Türkiye

Ezgi Atalay

Extended Abstract

Disasters do not have any gender, but the effects of disasters are not distributed equally in terms of gender (İlgin & Karagül, 2022). Different studies on women and men report that both genders are affected by disasters in different ways (Gündüz, 2024; Usta et al., 2024). These differences are mainly due to gender inequalities, and are especially evident in countries with low levels of development (Ünür, 2021). Although disasters are events that affect both genders in different ways, women are generally at a disadvantage in disasters due to gender roles (Doğdu Yüçetürk, 2025; Kartal & Çıtak, 2025). Women become more vulnerable to disasters due to reasons such as their responsibilities to care for individuals such as children, the elderly and the sick, difficulties in accessing information and assistance, loss of assets and reduced economic independence during disaster processes (Doğdu Yüçetürk, 2025). Since women are at greater risk of being affected by disasters than other groups, disaster management should be evaluated on the basis of gender equality (Gündüz, 2023, p. 29). In order to reduce the risk of death and damage to women due to disasters, disaster management should be carried out by taking into account gender inequalities, women's active participation in the risk management process should be ensured, and these inclusive plans should be implemented without gender discrimination in times of crisis (Ünür, 2021). It is considered important to develop gender-sensitive policies in disaster management and to ensure women's participation in decision-making processes (Kartal & Çıtak, 2025). Considering the importance of women in society, supporting women's participation in disaster management will provide improvement and resilience not only at the individual but also at the societal level (İlgin & Karagül, 2022). According to the academic staff statistics of the Council of Higher Education, the number of male academics in higher education institutions is higher than that of female academics. In addition, a decrease in the rate of female academics is observed as the academic hierarchy increases (YÖK, 2025). Based on this reality and the literature, it can be inferred that female academics are at a disadvantage compared to men (Aktuna et al., 2023; Shorey et al., 2025). In addition, female academics experience similar difficulties to women in other professional groups due to their domestic responsibilities; this leads to more frequent interruptions in their career advancement and causes them to benefit less from available resources compared to male academics (Kaya Erdoğan, 2023). Especially in disaster situations such as pandemics, the gender inequality that female academics are exposed to has increased. The main reason for this is thought to be the increase in their domestic responsibilities (Bender et al., 2022; Kim & Patterson, 2022). According to a study examining the experiences of Turkish female academics during the COVID-19 pandemic from a gender role perspective, it was reported that gender inequalities deepened during the pandemic. As a result of the research, it was found that gender inequality deepened due to the closure of schools and nurseries and the absence of caregivers and domestic service providers due to the pandemic. According to the study, female academics had to take on most of the household and childcare responsibilities. It is reported that women cannot spend time on their academic responsibilities due to the time they spend on busy meals and home life, and their presence in the public sphere decreases (Parlak et al., 2021). When the subject is considered in the context of literature, it is seen that gender inequalities are effective not only in the general society but also in highly educated areas such as academia, and especially female academics can experience various vulnerabilities during disaster processes. Therefore, investigating gender perception in disaster management specifically for academics, who are a group that is active in knowledge production and directs society and decision-making processes, is considered important in terms of providing both conceptual and practical contributions. In this context, the aim of the study is to determine the gender perceptions and related factors of academics in disaster management in Turkey and to

reveal how gender sensitivity is shaped in a sample with a high level of knowledge. The study can contribute to the development of gender-sensitive policies and practices in disaster management.

The research was planned in a cross-sectional and descriptive design and was conducted using quantitative research methods. The universe of the research will consist of individuals working as academic staff at universities in Turkey. Taking the study conducted by Önal et al. (2022) as a reference, the sample size for this study was determined as a minimum of 284 people with a 95% confidence interval and 95% power at a 0.43 effect level. Considering the possibility of participants filling out the survey incompletely or incorrectly, the determined sample size was exceeded and data was collected from a total of 313 people. However, four participants were excluded from the study due to not meeting the inclusion criteria and incomplete data entries. This research was conducted with a total of 309 people. The research data were collected using the “Socio-Demographic Information Form” and the “Gender Role Perception Scale in Disaster Management”. It was developed by Önal et al. (2022) to determine the society’s perception of gender roles in disaster management. The total Cronbach alpha coefficient of the scale was found to be 0.90 (Önal et al., 2022). In this study, the Cronbach alpha coefficient for 19 items was found to be 0.859 and was evaluated to be at a high level (Tavşancıl, 2005, p. 19). Data were collected from faculty members who voluntarily participated in the research between April 16, 2025 and May 30, 2025. Frequency analysis, descriptive statistics, independent t test used for parametric variables, i.e. variables providing normal distribution, and one-way analysis of variance, i.e. one way anova test, were used in the evaluation of the data. Before proceeding with data collection, the necessary permissions were obtained from the responsible authors via e-mail for the “Gender Role Perception Scale in Disaster Management”, which was planned to be used for data collection. Before starting the study, approval was obtained from the Bolu Abant İzzet Baysal University Social Sciences Human Research Ethics Committee (Protocol No. 2025/157 Date: 03.04.2025). In the study, the total score average of the academicians on the scale regarding gender role perception in disaster management was determined as 81.36 ± 8.74 . The academicians’ perceptions of gender roles in disaster management are quite positive. A statistically significant difference was found between the gender variable and the perception of gender role in disaster management. It was determined that the average score of female academicians was significantly higher than that of male academicians. In the study, a statistically significant difference was found between the variable of having children and the perception of gender role in disaster management. It was determined that the average score of academicians who did not have children was significantly higher than those who had children. However, no statistically significant difference was found between the variables of being married, having disaster experience, receiving disaster education and receiving gender education and the perception of gender role in disaster management. As a result, academics who are women and do not have children have higher gender perceptions in disaster management. In this context, it is recommended that studies be conducted to strengthen the gender perceptions of male academics. In addition, it is recommended that the factors that cause academics who have children to be less aware of gender-based inequalities be examined in depth. In line with the results, future studies can examine the effects of being male and parenting on gender perception in disasters.